

figyelőszolgálat

Ebben a rovatban folyamatosan közöljük a külföldi szaklapok műszaki könyvtárakat érdeklő folyóiratcikkeit, továbbá a könyvtár-tudományi és dokumentációval foglalkozó szak-könyvek ismertetését.

+++

K Ö N Y V S Z E M L E

002.513.3

Current research and development in scientific documentation.
No.11. Washington, 1963, National Science Foundation. 440 p. /NSF-63-5/

A tudományos dokumentáció terén folyamatban lévő kutatásokat és azok eredményeit ismertető nemzetközi jelentőségű kiadványsorozat egyes kötetei félévenként - rövid leírások formájában - az alábbi négy területen ismertetik a kidolgozás alatt álló módszereket, eljárásokat:

1. Információs igények és felhasználások.
2. Információ tárolás és visszakeresés.
3. Gépi fordítás.
4. Határterületi kutatások.

A sorozat 11. kötete - hasonlóan az előzőekhez - elsősorban és csaknem kizárólagosan a tájékoztatás gépesítésére és automatizálására irányuló kutatómunkákat írja le az egyes intézmények és felelős kutatók pontos feltüntetése mellett. Összesen 426 kutatást foglal össze.

A kötetet kisebb fogalom- és rövidítésgyűjtemény egészíti ki. Közli a kutatásokat végző intézmények és személyek névmutatóját, a kísérleteknél használt gépi berendezések betűrendes felsorolását, valamint a folyamatban lévő kutatások tárgyszavas indexét. /B.S./

002.513.3

FAIRTHORNE, R.A.: Towards information retrieval. London, 1961, Butterworths. 211 p.

Hogy milyen alapvető szempontok figyelembevételével haladjunk valamely információkereső rendszer kialakítása felé, arra nyújt ki-tűnő segítséget a szerzőnek 1947-1961 között írt, most kötetbe fog-lalt 16 tanulmánya. CALVIN N. Mooers kommentárja szerint FAIRTHORNE tanulmányait mindezekig nem aknázták ki még megfelelően a jelenleg alkalmazásban lévő információkereső rendszerek, illetve gépek megal-kotásában, pedig, amint MOOERS írja, sok "kirívó ostobaságot" lehe-tett volna elkerülni, hogy ha figyelembe vették és alkalmazták volna FAIRTHORNE-nak mindig józan mérlegeléseken alapuló kritikai megállá-pításait és egzaktnak megalapozott elméleti utmutatásait.

A tanulmányok a feljegyzett ismeretek tárgy szerinti megtalálá-sának problematikája köré csoportosulnak, s mivel ennek a problemati-kának egyik kulcskérdése az osztályozás, a tanulmányok jó része en-nek problémakörével foglalkozik, ideértve az indexelést, kódolást, jelzetelést és a nyelvészeti problémákat is.

A tanulmányokon végigkövethető egyik fő gondolat az, hogy az in-formációs rendszereket mindenképp a használók szempontjainak fi-gyelembevételével kell megtervezni. Nem azért kell például valamely információs eszközt létrehozni, mert az műszakilag már lehetséges, hanem kizárólag azért, hogy az az információt használók társadalmi szükségletét elégítse ki. A másik fő gondolat a matematikai módsze-rek alkalmazhatósága, ill. felhasználása a könyvtári és információs munkában. Ennek egyik legjobb példája a kötet első és már klasszi-kussá vált tanulmánya, amely az osztályozás matematikájáról szól.

/Gy.P./

016:016:62

Az OMKDK-ban készült műszaki irodalomkutatások jegyzéke /1960-1962./ Bp. 1963, OMKDK 43 p.-

800 irodalomkutatás összefoglaló címjegyzéke szakrendi csoporto-sításban. /9,- Ft árban megrendelhető az OMKDK dokumentációs osztá-lyán/.

/B.S./

061.3/100//059.3/

Bjulleten' mezsdunarodnüh naucsniüh szezdoj. konferencij i kon-gresszov na 1963. god /szvodnij tom/ No. 1 /26/.. januar' 1963.g.. Moszkva, 1963. proizvodsztenno-izdatel'szkij kombinat vinitj, 83 p.

A politika, a tudományok és a termelés körében egyre nagyobb jelentősége van a vélemények, az ismeretek kölcsönös kicserélésének

személyes tárgyalások útján. Ezzel kapcsolatban állandóan nő a nemzetközi tanácskozások, konferenciák, kongresszusok, szimpóziumok és egyéb rendezvények száma, egyre nagyobb területre terjed ki ezek tárgya. A dokumentáció természetesen nemcsak anyagukat igyekszik feltárni, hanem már előkészítésüket is az érdeklődők minél szélesebb körének tudomására hozni, s ezzel mind a nemzetközi rendezvények sikerét, mind a kérdéssel foglalkozók tájékoztatását szolgálni.

A külföldi ilyen célú dokumentációs kiadványok körében jelentős helyet foglal el a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Tudományos és Műszaki Tájékoztatási Intézetének ez a kiadványa, amely a nemzetközi tudományos tanácskozásokra, konferenciákra, kongresszusokra, szimpóziumokra vonatkozóan időrendben sorszámozva közli a rendezvények idejét, helyét, megnevezését, valamint annak a rendezésért felelős szervezetnek a megnevezését és címét, amelytől további tájékoztatást lehet kapni. A kiadvány e száma 332 tudományos rendezvényre vonatkozó adatokat tartalmaz. Ezeket 1963. január és június közötti időben tartották. A rendezvények tárgya alapján bontott részletes tárgymutató szolgálja az érdeklődők gyors tájékozódását a kiadvány anyagában. /M.K./

061.4:5/6

HULL, Th.G. - JONES, T.: Scientific exhibits. Springfield, Ill. 1961, Thomas. 126 p.

Térbeli és időbeli korlátozottságai ellenére a kiállítás az egyik legjobb eszköz tudományos eszmék és tények közlésére.

A mű gyakorlati kalauz a tudományos kiállítások előkészítésére. Nem tartalmazza kimerítően a kiállítási technika minden ismeretét, hanem azokat az alapvető elveket és tényezőket mutatja be, amelyek a gyakorlati tapasztalatok alapján helytállóan és maradandónak bizonyultak. Ezeket az elveket alkalmazni lehet minden tudományos kiállításra, függetlenül nagyságától, költségétől, jelentőségétől. A kötet a következő főbb tárgyköröket érinti: a tudományos kiállítás lényege és jelentősége, a tárgykör meghatározása, a kiállítás megtervezése, az elhelyezés problémája, a színek szerepe, grafikonok - táblázatok - mintadarabok - modellek - fényképek - rajzok használata, a dia- és filmvetítés alkalmazása, csomagolás és szállítás, demonstratív előadások, a látogatók reagálása a kiállításra, a legfontosabb szabályok a kiállítás rendezése közben adódó hibák és hiányszágok elkerülésére. /Gy.P./

621.71:744

GIRBY, J.C.: Technical illustration. Procedure and practice. London, 1962, Technical Press. 218 p.

A műszaki tárgyak és folyamatok megértésének, megismerésének

fontos eszköze a műszaki illusztráció, amely tulajdonképpen háromdimenziós rajz. A műszaki illusztrációt főképp olyan esetekben alkalmazzák, amikor fénymásolatok nem elérhetők vagy nem kielégítőek, vagy amikor modellek, makettek és fényképek használata nem célszerű, ill. nem kívánatos. GIBBY műve tankönyvszerűen foglalja össze a műszaki illusztrátor legfontosabb szakmai ismereteit; egyéni tanulásra és tanfolyami használatra egyaránt alkalmas.

A könyv főbb fejezetei: a műszaki illusztráció célja és szerepe, a műszaki illusztrátor kvalifikációja, izometrikus rajzolás, kihúzás és árnyékolás, fénymásolatok olvasása és interpretálása, szabdkézi vázlatok készítése, a perpspektivikus rajzolás a műszaki illusztráció szempontjából, befejezett illusztrációk elkészítése, a műszaki illusztrációk előkészítése sokszorosítás, és bemutatás céljára. A kötetet szakkifejezések glosszáriuma, helyesen megoldott illusztrációk mintagyűjteménye és tárgymutató egészíti ki. /Gy.P./

651.838.4/083.7/

Glossary of terms used in automatic data processing. London, 1962, British Standard Institution. 131 p. /British standard 3527: 1962/

A több mint 50 szervezet és intézmény közreműködésével készült angol szabvány hármas célt tűz ki maga elé:

1. a szakkifejezések használatban lévő értelmének megmagyarázása a tárgykörrel ismerkedők részére;
2. az ugyanazokra a fogalmakra használt szinonimák számának lecsökkentése;
3. az egyéb nyelvekben használt megfelelő fogalmak megmagyarázása.

Négy fő és közel félszáz alfejezetre osztva az automata adatfeldolgozásnak kerekén ezer szakkifejezését sorolja fel, és minden esetben közli a fogalom rövid /2-10 soros/ meghatározását, magyarázatát.

A fogalomgyűjteményt az ismertetett kifejezések betűrendes névmutatója egészíti ki. /B.S./